

Asia: VN/17978/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto: Toimeentulotuen asumismenojen rajojen vaikutuksista ikääntyneisiin

Vanhustyön johtajien ja asiantuntijoiden näkökulmasta haluamme tuoda esiin vakavan huolen toimeentulotuen asumismenojen rajojen riittämättömyydestä ikääntyneiden väestön kohdalla.

Nykyiset enimmäisvuokrat rajat eivät vastaa todellisia asumiskustannuksia, erityisesti palveluasumisen ja ikääntyneiden vuokra-asumisen osalta. Tämä johtaa tilanteisiin, joissa ikääntyneet joutuvat käyttämään perusosaa vuokran kattamiseen, mikä heikentää heidän mahdollisuuksiaan selviytyä muista välttämättömistä menoista, kuten lääkekuluista ja terveydenhoidosta. Ikääntynyt joutuu turvautumaan palveluasumisen palveluun terveydentilan haasteiden johdosta, jolloin vuokrankustannus voi olla käytännössä kuinka korkea tahansa ja paikka on otettava vastaan. Tilanne lisää riskiä syrjäytymiseen, asunnottomuuteen ja velkaantumiseen.

Ikääntyneet ovat usein pienituloisia, takuueläkkeen varassa eläviä henkilöitä, joilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa asumisratkaisuihinsa. Palveluasumisen kustannukset ovat nousseet, ja samaan aikaan asiakasmaksujen omavastuuosuudet ovat kasvaneet. Tämä kuormittaa sekä asiakkaita että palvelujärjestelmää: ikääntyneiden asiakasohjausta sekä gerontologista sosiaalityötä, asiakaslaskutusta, Kela ja aikuissosiaalityötä.

Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen niukkuus ja tuen riittämättömyys voivat johtaa ahtaaseen asumiseen, muuttokierteeseen ja osallisuuden kokemuksen heikentymiseen. Palveluiden saavutettavuus heikkenee, kun asuminen ohjautuu kauas palveluista, mikä lisää alueellista eriytymistä ja segregaaation riskiä.

Esitämme, että:

- Enimmäisvuokratarajat tarkistetaan vastaamaan alueellisia vuokratasoja realistisesti.
- Ikääntyneiden erityistarpeet huomioidaan erikseen asumismenojen määrittelyssä.
- Palveluasumisen kustannukset ja asiakasmaksut arvioidaan kokonaisuutena, jotta vältetään tilanteet, joissa asiakas jää ilman riittävää tukea.
- Lausuntokierroksella kuullaan vanhustyön asiantuntijoita ja sosiaalityön ammattilaisia eri puolilta Suomea.

Tanja Ekholm
Vanhustyön johtajat ja asiantuntijat ry